

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit alatyöryhmän 1. Rikollisuus ja rikosasioiden käsittely sekä rangaistukset ja niiden täytäntöönpano ehdotuksista

Poliisihallitus nostaa yleisenä huomionaan esiin näkemyksensä siitä, että työryhmän olisi ollut tarkoituksenmukaista kuulla poliisiviranomaisen edustajia jo työryhmätyöskentelyn aiemmassa vaiheessa niistä asioista, jotka koskevat poliisihallintoa ja mm. esitutkintaa. Poliisihallituksessa on käynnissä omia esitutkinnan sujuvoittamiseen liittyviä toimia ja Poliisihallitus pitää tärkeänä, että eri viranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä rikosprosessin kehittämistyössä. Osa esitetystä ehdotuksista liittyy suoraan poliisin toimintaan ja sen kehittämiseen, jolloin olisi ollut vähintään sopivaa sekä tarkoituksenmukaista, että ehdotuksia tarkastellaan perusteellisesti myös poliisin toiminnan näkökulmasta. Poliisihallitus nostaa yleisellä tasolla myös esiin sen, että ehdotuksia olisi ollut tarkoituksenmukaista ja hyvän lainvalmistelun turvaamiseksi perustella esityksessä tarkemmin. Olisi tärkeää, että kehittämistoimet sidotaan konkreettiseen toimintaympäristöön ja rikollisuuden tilaan, jotta ehdotuksien vaikuttavuutta ja kannatettavuutta pystyttäisiin tehokkaasti arvioimaan.

Rikosprosessi palveluna

1. Toimenpide: Syyttäjä tutkinnanjohtajaksi muissa kuin yksinkertaisissa rikosasioissa

Poliisihallitus vastustaa alustavaa toimenpide-ehdotusta. Poliisihallitus suhtautuu kielteisesti työryhmän esitykseen siitä, että syyttäjä olisi jatkossa tutkinnanjohtaja muissa kuin yksinkertaisissa rikosasioissa. Esityksessä jää avoimeksi se, mitä oikeusturvaan tai rikosprosessin laatuun ja tehokkuuteen liittyviä heikkouksia muutoksella olisi tarkoitus korjata. Työryhmä on perustellut ehdotustaan sillä, että laatutavoitteita edellyttävä esitutkintayhteistyö ei toteudu lain edellyttämässä laajuudessa syyttäjän resurssien takia. Tutkinnanjohtajuuden siirtäminen edellyttäisi kuitenkin näkemysemme mukaan huomattavasti enemmän syyttäjän resursseja kuin esitutkintayhteistyöstä huolehtiminen. Tämän osalta on myös huomattava, että esimerkiksi Ruotsissa on siirretty viime vuosikymmeninä enenevässä määrin tutkinnanjohtavastuuta syyttäjältä poliisille esimerkiksi nimenomaan sen takia, että syyttäjän työtaakkaa kevennettäisiin (Landström Lena: Vem är förundersökningsledare? – en analys av rättsutvecklingen utifrån effektivitet, kvalitet och rättssäkerhet. Juridisk Publikation 1/2020, s. 80.)

Poliisissa on käytännön kokemuksia hyvin onnistuneesta syyttäjäyhteistyöstä silloin, kun syyttäjä on pystynyt muilta työtehtäviltään osallistumaan esitutkintaan tarpeellisella tavalla ja riittävän joutuisasti. Syyttäjällä on jo nykyään esitutkintalain perusteella oikeus määrätä esitutkinta tai esitutkintatoimenpide suoritettavaksi esitutkintalain 5 luvun 1 §:n nojalla. On perusteltua, että syyttäjä suorittaa kuitenkin esitutkinnasta erillisesti ja objektiivisesti syyteharkinnan, mikä voidaan toteuttaa nimenomaan syyttäjäyhteistyön kautta. Poliisihallitus pitää perusteltuna, että kehittämistyössä keskityttäisiin siihen, että jo nyt käytössä oleva ja potentiaalisesti rikosprosessia sujuvoittava syyttäjäyhteistyö toimisi jatkossa entistä paremmin ja sen toteuttamiseen olisi riittävät resurssit.

Poliisin kokemuksen ja näkemyksen mukaan kahden tutkinnanjohtajan mallia, jossa syyttäjä tekisi esitutkintaa koskevat päätökset, jotka esitutkintaviranomainen puolestaan toteuttaisi, tulee välttää. Tämä aiheuttaisi merkittäviä viiveitä esitutkintaan ja epäselvyyttä operatiivisessa johtamisessa. Suomessa rikoksia ja erityisesti vakavia rikoksia selvitetään tehokkaasti verrattuna moniin muihin Euroopan valtioihin ja esimerkiksi Ruotsiin. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan merkittävä vaikutus tähän on juuri poliisijohtoisella esitutkinnalla. Tutkinnanjohtaja on paikalla ja tutkinnan operatiivinen johtaminen on välitöntä. Poliisin käyttämät tutkintataktiikat ja -tekniikat sekä pakkokeinojen oikea-aikainen käyttäminen ja ammattiosaaminen ovat ratkaisevia riittävän näytön hankkimisessa. Kokeneet syyttäjätkin ovat todenneet, että syyttäjillä ei ole sellaista esitutkinnan operatiivisen ja taktisen puolen asiantuntemusta ja ammattitaitoa, kuin poliisilla. Syyttäjillä puolestaan on ammattitaitoa haastavien oikeudellisten kysymysten ratkaisemisessa, joita voidaan tehdä kiireettömässä tilanteissa syyteharkinnassa.

Tutkinnanjohtaminen on lähiesimiestyötä niin törkeiden rikosten kuin päivittäistenkin rikosten tutkinnassa. Poliisissa on kokeiltu myös etäjohtamista (tutkinnanjohtaja on eri toimipisteessä kuin tutkijat) ja mallia, jossa tutkinnanjohtaja on vain operatiivinen johtaja, jolloin hän ei toimi tutkijoiden henkilöstöhallinnollisena esihenkilönä. Mallit eivät ole olleet toimivia johtamisen ja työn tehokkuuden sekä laadun näkökulmasta. Kokemus on osoittanut, että tutkinnanjohtajan on oltava läsnä ja paikalla ohjaamassa tutkijoita ja tekemässä tutkinnanjohtajalle kuuluvia päätöksiä välittömästi. Päätöksiä on tehtävä nopeasti, jolloin operatiivinen toiminta sekä taktinen ja tekninen osaaminen ja kokemus korostuvat.

Poliisihallitus on kehittämässä valtakunnallista rikostutkinnan johtamisjärjestelmää, jolla rikostutkinnan ensitoimet ja johtaminen voidaan varmistaa nykyistä paremmin operatiivisessa toiminnassa. Rikostutkinnan operatiivinen johtaja (poliisin päällystöön kuuluva virkamies) toimii ensivasteena rikostutkinnan akuuteissa tilanteissa ja välittömiä toimia vaativissa tutkintatehtävissä, kun varsinaista tutkinnanjohtajaa ei vielä ole määrätty tai tutkinnanjohtaja on estyneenä tai ei ole työvuorossa (ilta- ja viikonloppuajat). Poliisissa on nähty tarpeellisena tehostaa tutkinnan operatiivista johtamista valtakunnallisesti.

Edelleen esityksessä on viitattu siihen, että pakkokeinojen käytöstä päättämisen tulisi kuulua syyttäjän vastuulle, sillä kyse on lainkäytöstä. Poliisihallitus nostaa tältä osin esiin, että pakkokeinojen kirjo on hyvin laaja poliisimiehen kiinniotto-oikeudesta ja verikokeisiin viemisestä lähtien. Vaikka merkittävien pakkokeinojen käytössä on kyse myös osin oikeudellisesta harkinnasta, kyse on pitkälti tutkintataktisista päätöksenteoista, joihin Poliisiammattiakorkeakoulu erityisesti tulevia tutkinnanjohtajia kouluttaa. Suomessa toimivat tutkinnanjohtajat ovat ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa koulutettuja. Tutkinnanjohtajien ajankohtaista ja kattavaa osaamista muun muassa pakkokeinojen käytön osalta varmistetaan jatkuvasti laadukkailla täydennys- ja työpaikkakoulutuksilla.

Poliisihallitus pitää nykyistä toimintamallia toimivana sen osalta, että pääsääntöisesti pakkokeinoista voi päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies, eli esimerkiksi poliisitutkinnanjohtaja tai syyttäjä. Jo nykyään tietyistä pakkokeinoista tulee ilmoittaa syyttäjälle, jolla on myös oikeus päättää pakkokeinoista. Jos kyse on muutoin oikeudellisesti haastavasta päätöksenteosta ennen ilmoittamisvelvollisuutta, harkinnassa voidaan luonnollisesti hyödyntää syyttäjäyhteistyötä. Kun taas kyse on tiettyjen merkittävien pakkokeinojen käytöstä, esimerkiksi vangitsemisesta ja tiettyjen salaisten pakkokeinojen käytöstä, on oikeusturvanäkökulmien kannalta perusteltua, että tuomioistuimien tekee pakkokeinopäätöksen. Lisäksi oleellista on, että kaikkien pakkokeinojen kohdalla on riittävät oikeusturvajärjestelyt, mitkä takaavat sen, että pakkokeinojen käyttö on lainmukaista.

Johtopäätöksensä Poliisihallitus toteaa, ettei tutkinnanjohtajatehtävien siirtäminen esitutkintaviranomaiselta syyttäjälle ole edellä mainitun mukaan perusteltua, järkevää tai edes tarpeellista. Ongelmana on ennemminkin tällä hetkellä se, ettei syyttäjyhteistyö toimi sillä tavalla, joka mahdollistaisi syyttäjän osallistumisen tutkintaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa johtuen syyttäjän resursseista.

Tutkinnanjohtamisen tulee olla päivittäistä lähiesimiestyötä. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan tutkinnanjohtajuuden siirtämisellä voisi olla haitallisia vaikutuksia rikosprosessin laatuun ja tehokkuuteen sekä ihmisten oikeusturvan heikkenemiseen.

Poliisissa on noin 800 tutkinnanjohtajaa. Tutkinnanjohtajuus on yksi iso osa urapolkua ja kiinnostusta poliisiuraa kohtaan. Ehdotettavalla muutoksella olisi suuri vaikutus koko poliisin työhön, sen kiinnostavuuteen ja sitä kautta koulutukseen hakeutumiseen ja rekrytointiin. Toteutuessaan ehdotus käynnistäisi suuren luokan yhteistoimintamenettelyn poliisissa.

Edellä esitetyin perustein Poliisihallitus ja koko poliisi vastustavat täysin alustavaa toimenpide-ehdotusta, eikä sitä ole mitään syytä edes selvittää tämän enempää.

2. Toimenpide: Asianosaisille yhteinen esitutkinta-aineiston sähköinen alusta

Poliisihallitus kannattaa asianosaisille yhteisen sähköisen alustan perustamista. Poliisihallituksessa on käynnissä useita hankkeita, joissa tavoitteina on helpottaa tiedonkulkua viranomaisten välillä ja edesauttaa poliisin sähköistä asiointia asianosaisten suuntaan.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan yhteinen sähköinen alusta edistäisi esitutkintayhteistyötä. Esimerkiksi syyttäjän olisi helpompaa tutustua omatoimisesti esitutkinnan etenemiseen eri vaiheissa. Samoin asianosaisten oikeus tiettyyn aineistoon (tietoturva ja julkisuussäännökset huomioiden) parantaisi heidän tietoisuuttaan rikosprosessin eri vaiheista, mikä voisi vähentää rikosprosessin kuormittavuuden kokemuksen, viranomaisiin kohdistuneiden yhteydenottojen sekä lisätutkintapyyntöjen määrää.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan viranomaisten järjestelmäkehitystä tulisi tarkastella riittävän laajana kokonaisuutena yksittäisiä toimintoja koskevan järjestelmäkehityksen sijaan. Järjestelmän kehittäminen ei voi myöskään olla yksittäisen viranomaisen vastuulla.

Ehdotuksen jatkokesittelyssä kuitenkin tulee ehdottomasti huomioida tutkintataktinen puoli. Aineistoon ei tule voida tutustua reaaliaikaisesti esitutkinnan edetessä siltä osin, kun siitä on haittaa rikoksen selvittämislle.

3. Toimenpide: Prosessisäännökset suureen asianomistajamäärään kohdistuviin rikoksiin

Poliisihallitus kannattaa prosessuaalisten säännösten tarkastamista sellaisissa rikoksissa, joissa on poikkeuksellisen suuri asianomistajamäärä. Esityksessä jätetään jossain määrin epäselväksi, mitä esitetyllä julkisasiamiesjärjestelmällä tarkoitetaan, mutta Poliisihallitus pitää kannatettavana sen selvittämistä, että lähes identtisisissä rikosasioissa useita asianomistajia voisi edustaa sama julkisen puolen toimija. Samoin julkisten kuulutusten käyttämisen laajentaminen tällaisissa asioissa voisi olla perusteltua.

On perusteltua, että sääntelyä tarkastellaan myös yksityisoikeudellisen korvausvaatimusten osalta. Yksityisoikeudelliset vaatimukset olisi perusteltua jättää selvittämisvelvollisuuden ulkopuolelle myös silloin, jos syyttäjä päättää, ettei se tule ajamaan yksityisoikeudellisia vaatimuksia asiassa. Esimerkiksi laajoissa tietomurtokokonaisuuksissa, joissa on useita asianomistajia, poliisin on pyydettävä kaikilta ilmoituksen tehneiltä asianomistajilta korvausvaatimukset, koska syyttäjä voi vasta syyteharkinnassa päättää, ettei se aja niitä. Poliisi joutuu käyttämään korvausvaatimusten selvittämiseen huomattavasti työaikaa ja resursseja, vaikkei niiden selvittämisellä olisi käytännössä vaikutusta rikosasian käsittelyyn tuomioistuimessa.

4. Toimenpide: Esitutkintakuulustelujen tallentaminen videolle

Poliisihallitus pitää ehdotusta kannatettavana esitutkintaa myöhempää vaihetta koskevien näkökantojen lisäksi myös esitutkintaprosessin sujuvoittamisen osalta. Lainsäädäntöä tulisi ainakin vakavien rikosten osalta kehittää siten, että kuulustelut voitaisiin reaaliaikaisesti taltioida ainoastaan ääni ja/tai videotallentamisena. Kuulustelujen toteuttaminen videon välityksellä tulisi olla myös mahdollista esimerkiksi silloin, kun tutkintavanki on siirtynyt poliisivankilasta tutkintavankilaan. Ääni- ja videotallenteet voitaisiin toimittaa syyttäjälle ja tuomioistuimelle, ja ne olisivat tarvittaessa asianosaisten myöhemmin tarkastettavissa tietoturva- ja salassapitosäännökset huomioiden.

Poliisihallitus pitää kuitenkin tärkeänä, että asian jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota siihen, että videotallentaminen aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia esitutkintaviranomaiselle. Tämä edellyttää merkittäviä lisäresursseja tallentamisen erityisesti tallennustilojen, uusien tilojen, laitteiden ja koulutuksen osalta. Lisäksi tärkeää on huomioida se, että nykyisestä kuulustelujen litteroinnista luovuttaisiin, jotta tallentamiseen siirtyminen olisi esitutkintaprosessin joutuisuuden ja taloudellisuuden kannalta tarkoituksenmukaista.

5. Toimenpide: Syyteneuvottelun soveltamisalaa laajennetaan

Poliisihallitus pitää ehdotusta syyteneuvottelun käytön lisäämisestä kannatettavana. Syyteneuvottelun käytön lisääminen ei todennäköisesti säästä juurikaan poliisin työaikaa, koska esitutkinnassa rikoksesta epäilty usein kiistää syyllistyneensä rikokseen. Poliisihallitus on kuitenkin esittänyt myös harkittavaksi, voitaisiinko syyteneuvottelusta epäillylle tulevaa hyötyä suhteuttaa sen mukaan, kuinka varhaisessa vaiheessa neuvottelu hyväksytään. Tällöin syyteneuvottelun edellytykset voisivat olla useammin selvillä jo esitutkintavaiheessa.

6. Toimenpide: Esitutkinnan loppulausunnon velvoittavuutta lisätään preklusion uhalla

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta. Syyteharkinnan ja tuomioistuin käsittelyn aikana tulevat lisätutkintapyynnöt pidentävät rikosprosessin kestoa ja kuormittavat tarpeettomalla tavalla esitutkintaviranomaista.

7. Toimenpide: Sakkomenettelyä yksinkertaistetaan

Poliisihallitus pitää sakkomenettelyn yksinkertaistamista ja käytön laajentamista kannatettavana. Näillä toimilla kokonaisprosessiaika, kustannukset ja työmäärä vähenisivät olennaisesti.

8. Toimenpide: Päätösten perusteluvollisuutta kevennetään

Poliisihallitus pitää ehdotusta koskien perusteluvollisuuden keventämisestä kannatettavana. Esitutkintapäätösten perusteluiden laadinnassa tulisi olla mahdollista ottaa huomioon päätöksen ja asian laatu sekä laajuus. Mitä vakavammasta teosta ja haastavammasta päätöksenteosta olisi kyse, sitä yksityiskohtaisemmat päätöksen perustelut tulisivat olla. Vastaavasti vähäisempien rikosasioiden ja yksinkertaisten ja selvempien päätöksentekojen kohdalla perusteluvollisuus tulisi olla suppeampi.

9. Toimenpide: Valtakunnansyyttäjän syytemonopoli poistetaan terrorismi-, sananvapaus- ja korkeimman oikeuden asioista

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

Prosessilajin valinta

10. Toimenpide: Valtakunnallinen "virtuaalikäräjäoikeus"

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

11. Toimenpide: Kirjallisen menettelyn käyttöalan laajentaminen

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

12. Toimenpide: Poissaolokäsittelyn soveltamisalan laajentaminen

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

13. Toimenpide: Pääkäsittelyn vaihtoehdoksi ns. lyhytmenettely

Poliisihallitus kannattaa perinteiselle rikosprosessille vaihtoehtoisten kevyempien menettelyjen selvittämistä. Myös niin sanotun Ruotsin mallin "lyhyen mallin" soveltuminen Suomen oikeusjärjestelmään olisi tarkoituksenmukaista selvittää. On kuitenkin tärkeää, ettei ehdotuksessa esitetty lyhytmenettely tai sen perusteella tapahtuva rangaistuksen lieventäminen soveltuisi välttämättä kaikkiin rikosasioihin. On tarkoituksenmukaista punnita tarkkaan, soveltuvatko esimerkiksi vakavat henkeen kohdistuvat rikokset tai seksuaalirikokset lyhytmenettelyn piiriin vai onko yleisen ja yksityisen edun kannalta perusteltua, että rangaistus tuomitaan normaaliasteikoilla.

14. Toimenpide: Valmisteluistuntojen tehostaminen preklusion uhalla

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

15. Toimenpide: Luovutaan lautamiesjärjestelmästä

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

17. Toimenpide: Rikosprosessiin liittyvien velvoittavien määräaikojen sääntelyn joustavoittaminen

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

19. Toimenpide: Kavennetaan asianosaisten oikeutta esittää hovioikeudessa uutta selvitystä

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

Rikosten seuraamusjärjestelmä

29. Toimenpide: Sovittelujärjestelmän käyttöä lisätään

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta. Sovittelua tulisi lisätä, sillä käytännön työ on osoittanut, että useissa tilanteissa sovittelu on pitkäkestoista rikosprosessia tehokkaampi ja myös asianosaisille hyödyllisempi menettely. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan poliisin tulisi voida yksinkertaisissa rikosasioissa harkintansa mukaan ohjata asia suoraan sovittelutoimistoon, jossa vastattaisiin asianosaisten suostumusten selvittämisestä. Sovittelutoimistoilla on paremmat edellytykset selvittää osapuolille sovittelun merkitys ja heidän aidot suostumuksensa sovitteluun.

30. Toimenpide: Yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistustarpeiden arviointi (mukaan lukien nuoret rikoksentekijät)

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

31. Toimenpide: Kevennetään muuntorangaistusmenettelyä ja sen tuomioistuinmenettelyä

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta. Poliisi hoitaa muuntorangaistusasioissa haastamisia ja passituksia. Jotta oikeudenhoito olisi tehokasta, myös siihen liittyvät tukevat toimet pitäisi pystyä hoitamaan tehokkaasti. Esimerkiksi tiedoksiantotehtävien hoitamiseen tulisi saada parempia työkaluja, koska tiedoksiannon kohdehenkilöt verrattain usein välttelevät tai pakoilevat tiedoksiantoja.

Muut huomiot

Poliisissa on käynnissä useita esitutkintaprosessin kehittämistoimia, kuten edellä mainittu rikostutkinnan johtamisjärjestelmän uudistus, uudenlaiset aluevastuuperiaatteista poikkeavat toiminnalliset esitutkintajärjestelyt sekä esitutkinnan laatua ja joutuisuutta tukeva laaja järjestelmäkehitys. Poliisi on osallistunut myös rikosprosessin sujuvoittamista koskevaan työhön ja arvioinut perusteellisesti esitutkintalain muutostarpeita. Tältä osin Poliisihallitus nostaa esiin, että rikosprosessia pystyttäisiin sujuvoittamaan tehokkaasti takaamalla se, että vähäisten rikosasioiden esitutkintaprosessi selvitetään kokonaisvaltaisesti uudelleen sekä rikosprosessin viimesijaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden takia että sen turvaamiseksi, että esitutkinnan resursseja pystytään kohdentamaan yhteiskunnan ja yksilön kannalta vakavampien, esimerkiksi lapsiin kohdistuvien kiireellisten rikosten esitutkintaan.

2. Kommentit alatyöryhmän 2. Siviiliasioden käsittely, sovittelu ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ehdotuksista

Poliisihallituksella ei ole lausuttavaa alatyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista.

3. Kommentit alatyöryhmän 3. Hallinto-oikeudelliset asiat ja erityistuomioistuinasiat ehdotuksista

Hallintotuomioistuinten toimintaedellytysten parantaminen

67. Toimenpide: Muutoksenhakua ei rajata viranomaisen valitusoikeutta kaventamalla tai valituskielloilla

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

72. Toimenpide: Virheiden korjaamisen painopisteen siirtämisen hallinto-oikeuksista nykyistä vahvempaan alemman asteiseen menettelyyn.

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

79. Toimenpide: Tuomioistuimelle mahdollisuus määrätä uhalla asian osapuoli osoittamaan laajasta ja sekavasta oikeudenkäyntiaineistosta ne asian ratkaisun kannalta relevantit seikat ja selvitykset, joihin tämä aikoo vedota

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta.

Laadukkaan ja joutuisan prosessin kehittäminen

Tästä luvusta Poliisihallitus toteaa yleisesti ulkomaalaisasioiden osalta, että eräiden hallintotuomioistuinten käsittelyajat ovat todella pitkät. Poliisihallitus korostaa, että eri asioiden osaaminen pitäisi varmistaa esimerkiksi koulutuksin, jotta esimerkiksi ulkomaalaisasioiden hajauttaminen onnistuisi mahdollisimman sujuvasti.

82. Toimenpide: HAIPA:n hakutoimintojen kehittäminen

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta ja kehottaa sen selvittämistä, olisiko tarvittava oikeuskäytäntö sekä muut tiedot saatavilla myös päätöksen tehneen viranomaisen saataville esimerkiksi digitalisaatiota hyödyntäen. Tämä oletettavasti vähentäisi eräissä tapauksissa hallinto-oikeuksissa käsiteltävien asioiden määrää.

4. Kommentit alatyöryhmän 4. Oikeudellinen neuvonta ja avustaminen ehdotuksista

Saumaton verkostoyhteistyö

100. Toimenpide: Tietovirtojen sujuvuuden kehittäminen (erityisesti tiedonvaihdon näkökulmasta)

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta. Niin poliisi kuin esimerkiksi Oikeusrekisterikeskuskin tarvitsee tietoja poliisilähtöisten asioiden vireilletulosta ja käsittelyn tilasta tuomioistuimessa. Esimerkiksi seuraamusten täytäntöönpanossa tarvitaan jatkossa tietoa asian lainvoimaisuudesta. Tämä on tieto, joka selviää viime kädessä tuomioistuimesta.

5. Kommentit alatyöryhmän 5. Täytäntöönpano ja Ulosottolaitoksen toiminta ehdotuksista

Harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjutaan

Toimenpide 116: Viranomaisyhteistyötä kehitetään

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta. Ulosoton ja esimerkiksi poliisin sekä verottajan yhteistyötä tulee tiivistää ja kehittää entisestään. Tässä viranomaisyhteistyössä keskiössä on tiedonvaihto. Tiedon tulee olla saatavilla, ja sen tulee olla myös nopeasti ja vaivattomasti saatavissa, jotta sitä voidaan käyttää oikealla, usein kiireisellä hetkellä ja siten suorittaa kyseinen viranomaistoimenpide tai suunnata viranomaistoimenpiteitä. Ideaalein ratkaisu olisi joiltain osin yhteiset tietojärjestelmät tai tiedot. Tämä palvelisi niin rikosvastuun tehokkaampaa toteutumista kuin valtiolle määrätyn taikka tuomitun omaisuuden tehokkaampaa kertymistä.

Tämä edellyttää lainsäädäntömuutoksia, jotka on kirjattava riittävän selkeiksi siten, että sekä viranomaiset ja viranomaistoiminnan kohteetkin tietävät, mihin viranomaiset ovat (olleet) oikeutettuja tai eräissä tapauksissa jopa velvoitettuja.

6. Kommentit alatyöryhmän 6. Hallinto-, henkilöstö- ja koulutusasiat ehdotuksista

Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta

Toimenpide 167: Turvallisuusuhkiin varaudutaan ja valmennetaan

Poliisihallitus kannattaa ehdotusta. Turvallisuusuhkien varautumisen osalta todetut keinot nykytilan korjaamiseksi ja tavoitetilaan pääsemiseksi ovat Poliisihallituksen näkökannan mukaan relevantteja ja kannatettavia. Niissä kyse on kuitenkin yksittäisistä toimenpiteistä, joilla pyritään vaikuttamaan kokonaisuuteen.

Poliisihallitus tuo esiin, että kannatettavampaa saattaisi olla kehittää oikeushallinnon sisäisen turvallisuuden ja varautumisen hallintajärjestelmä(t), jonka kautta kokonaisuutta voitaisiin kehittää tasalaatuisesti ja tehokkaasti koko oikeushallinnon tarpeisiin. Hallintajärjestelmä sisältäisi sen eri osa-alueilla muun muassa esiin tuotujen keinojen läpiviennin ja toteutuksen osana kokonaisuutta.

7. Muita huomioita Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

Siltä osin kuin Poliisihallitus ei ole lausunut toimenpiteistä, pidämme niitä neutraaleina tai kannatettavina.

Poliisihallitus kiinnittää Oikeuslaitostyöryhmän huomiota siihen, että Poliisihallitusta ei ole mitenkään kuultu Oikeuslaitostyöryhmän toimikaudella, ennen kuin alustavat toimenpide-ehdotukset yli 1,5 vuotta kestäneen työryhmätyön jälkeen lähetettiin lausunnolle. Erityisesti alustavan toimenpide-ehdotuksen numero 1 osalta tämä olisi tullut tehdä, sillä asia koskee laajasti poliisia ja sen perustoimintaa, ja poliisin kaikkia poliisiyksiköitä koulutusyksikköineen.

Weckström Visa
Poliisihallitus - Poliisihallitus/Esikunta